

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.01.2014, sp. zn. 7 Tdo 1356/2013, ECLI:CZ:NS:2014:7.TDO.1356.2013.1

Číslo: 7/2015

Právní věta: Jednání řidiče osobního motorového vozidla, který projížděl obcí nedovolenou a nepřiměřenou rychlostí, nesledoval dostatečně pozorně situaci v provozu na pozemní komunikaci, nezastavil vozidlo před přechodem pro chodce a neumožnil bezpečné přejití pozemní komunikace chodcům, kteří ji přecházeli po přechodu pro chodce, za situace, kdy jiný řidič jedoucí v téže směru jízdy v jiném jízdním pruhu na pozemní komunikaci o dvou nebo více jízdních pružích vyznačených na vozovce v jednom směru jízdy zastavil své vozidlo před přechodem pro chodce, aby dal přednost přecházejícím chodcům, naplňuje ve svém souhrnu hrubé porušení zákonů o bezpečnosti dopravy podle § 143 odst. 3 tr. zákoníku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.01.2014

Spisová značka: 7 Tdo 1356/2013

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Doprava, Trestná činnost v dopravě, Usmrcení z nedbalosti, Zvlášť přitěžující okolnost

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud rozhodl o dovolání podaném nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněného J. G. proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 9 To 230/2013, za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 9 To 230/2013, a rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. 10 T 148/2012. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Okresnímu soudu Plzeň-město přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu Plzeň - město ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. 10 T 148/2012, byl obviněný J. G. uznán vinným přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 3 tr. zákoníku, který podle skutkových zjištění spáchal tím, že „ v P. dne 16. 4. 2012 kolem 20:35 hod. jel jako řidič vlastního osobního automobilu zn. Alfa Romeo, r. z. : ..., po vozovce G. ulice ve směru od S. ulice ke křižovatce s K. ulicí a účelovou komunikací G. ulice rychlostí 66 km/hod. v prostředním jízdním pruhu, z něhož

posléze přejel do pravého jízdního pruhu, když po průjezdu touto křižovatkou přímým směrem k ulici U J. vlivem této nedovolené a nepřiměřené rychlosti, nedostatečného sledování situace v provozu, nezastavil vozidlo před přechodem pro chodce a neumožnil bezpečné přejití vozovky chodcům P. S., a B. Z., kteří přecházeli společně vozovkou G. ulice po vyznačeném přechodu pro chodce zleva doprava ve směru jeho jízdy, přesto, že před vyznačeným přechodem pro chodce zastavoval v jeho směru jízdy v levém jízdním pruhu řidič S. M., s osobním automobilem zn. Peugeot 306, r. z. ..., který umožnil přejití vozovky poškozeným P. S. a B. Z., čímž obviněný J. G. porušil ustanovení § 5 odst. 1 písm. b), h), i) a § 18 odst. 1, 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, v důsledku čehož pravou přední částí vozidla srazil poškozené P. S. a B. Z., čímž způsobil poškozenému P. S. zlomení prvního krčního obratle s prokrvácením předního podélného páteřního vazů, pohmoždění podkorových mozkových jader oboustranně, otok mozku, posunové krvácení v mozkovém kmeni, vícečetné pohmoždění plic, zlomení prvního až třetího žebra vpravo, příčnou zlomeninu horního a dolního raménka kosti stydké vpravo, zlomení lopaty kosti kyčelní s rozvolněním křížokyčelního skloubení vpravo, odlomení předního okraje boční části kosti křížové vpravo, zlomení předního pilíře kloubní jamky kyčelního kloubu vpravo, pohmoždění stěny vzestupného úseku tlustého střeva, tržnou ránu tváře vpravo, oděrky obličeje a krevní výrony rtů, krevní výron a oděrku boční plochy krku vpravo a krevní výron v kůži boční plochy hrudníku vpravo, oděrky a krevní výrony na končetinách, plochu sedření v bederní krajině vlevo a v oblasti levé hýždě, prokrvácení řídkého pojiva mezihrudí, prokrvácení tukových pouzder ledvin, prokrvácení řídkého pojiva pánve, prokrvácení řídkého pojiva boční plochy v bederní krajině vpravo, prokrvácení svalstva na přechodu zadní a boční plochy trupu vlevo, krevní výron v řídkém pojivu na přechodu hrudní a bederní krajiny, při bederní páteři vlevo, krevní výron měkkých tkání boční plochy v bederní a hýžděvé krajině vlevo, kapovitý krevní výron měkkých tkání boční plochy stehna a hýžděvé krajiny vpravo, měkkých tkání vnitřní plochy stehna a lýtka vlevo, měkkých tkání lýtka vlevo, kterým dne 17. 4. 2012 v 05:50 hod. podlehl, přičemž bezprostřední příčinou smrti bylo druhotné krvácení do mozkového kmene při otoku mozku; poškozené B. Z. způsobil lehké zranění spočívající v tržné ráně temenní krajiny hlavy, mírně úhlově vychýleném zlomení těla pravé klíční kosti, pohmoždění pravé kyčelní krajiny, které si vyžádalo lékařské ošetření s následnou dobou léčení nejméně do 16. 7. 2012 a po tuto dobu omezením v obvyklém způsobu života Desaultovou fixací a posléze fixací typu stella dorsi“.

Za tento přečin byl obviněný podle § 143 odst. 3 tr. zákoníku odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání tří roků. Podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku byl výkon trestu podmíněně odložen na zkušební dobu pěti roků. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku byl obviněnému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu pěti roků. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost zaplatit poškozeným P. S., na náhradu škody částku 240 000 Kč a další částku spočívající v nemajetkové újmě ve výši 200 000 Kč, Z. S., na náhradu škody částku 240 000 Kč a další částku spočívající v nemajetkové újmě ve výši 200 000 Kč, M. S., na náhradu škody částku ve výši 175 000 Kč a další částku spočívající v nemajetkové újmě ve výši 100 000 Kč, poškozené V. z. p. ČR, regionální pobočce P., pobočka pro J., K. a P. kraj, se sídlem v P., S. 5. k. 59, na náhradu škody částku 119 458 Kč, s úrokem z prodlení ve výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro poslední den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o sedm procentních bodů, ode dne 19. 9. 2012 do zaplacení, poškozené V. z. p. ČR se sídlem P. 9, D. 1404/4, pobočka P., se sídlem P., K. 34, na náhradu škody částku 6230 Kč.

Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 9 To 230/2013, k odvolání okresního státního zástupce Plzeň – město podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř. zrušil rozsudek Okresního soudu Plzeň – město ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. 10 T 148/2012, v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 písm. a) tr. ř. znovu rozhodl tak, že uznal obviněného J. G. vinným přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku, který podle jeho skutkových zjištění spáchal tím, že „v P. dne 16. 4. 2012 kolem 20:35 hod. jel jako řidič vlastního osobního automobilu zn. Alfa Romeo, r. z. : ..., po

vozovce G. ulice ve směru od S. ulice ke křižovatce s K. ulicí a účelovou komunikací G. ulice rychlostí 66 km/hod. v prostředním jízdním pruhu, z něhož posléze přejel do pravého jízdního pruhu, když po průjezdu touto křižovatkou přímým směrem k ulici U J. vlivem této nedovolené rychlosti, nedostatečného sledování situace v provozu, nezastavil vozidlo před přechodem pro chodce a neumožnil bezpečné přejití vozovky chodcům P. S., a B. Z., kteří přecházeli společně vozovku G. ulice po vyznačeném přechodu pro chodce zleva doprava ve směru jeho jízdy, přesto, že před vyznačeným přechodem pro chodce zastavoval v jeho směru jízdy v levém jízdním pruhu řidič S. M., s osobním automobilem zn. Peugeot 306, r. z. ..., který umožnil přejití vozovky poškozeným, čímž obviněný porušil ustanovení § 5 odst. 1 písm. b), h), i) a § 18 odst. 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, v důsledku čehož pravou přední částí vozidla srazil poškozené P. S. a B. Z., čímž způsobil poškozenému P. S. zlomení prvního krčního obratle s prokrvácením předního podélného páteřního vazy, pohmoždění podkorových mozkových jader oboustranně, otok mozku, posunové krvácení v mozkovém kmeni, vícečetné pohmoždění plic, zlomení prvního až třetího žebra vpravo, příčnou zlomeninu horního a dolního raménka kosti stydké vpravo, zlomení lopaty kosti kyčelní s rozvolněním křížokyčelního skloubení vpravo, odlomení předního okraje boční části kosti křížové vpravo, zlomení předního pilíře kloubní jamky kyčelního kloubu vpravo, pohmoždění stěny vzestupného úseku tlustého střeva, tržnou ránu tváře vpravo, oděrky obličeje a krevní výrony rtů, krevní výron a oděrku boční plochy krku vpravo a krevní výron v kůži boční plochy hrudníku vpravo, oděrky a krevní výrony na končetinách, plochu sedření v bederní krajině vlevo a v oblasti levé hýždě, prokrvácení řídkého pojiva mezihrudí, prokrvácení tukových pouzder ledvin, prokrvácení řídkého pojiva pánve, prokrvácení řídkého pojiva boční plochy v bederní krajině vpravo, prokrvácení svalstva na přechodu zadní a boční plochy trupu vlevo, krevní výron v řídkém pojivu na přechodu hrudní a bederní krajiny, při bederní páteři vlevo, krevní výron měkkých tkání boční plochy v bederní a hýžděvé krajině vlevo, kapsovitý krevní výron měkkých tkání boční plochy stehna a hýžděvé krajiny vpravo, měkkých tkání vnitřní plochy stehna a lýtka vlevo, měkkých tkání lýtka vlevo, kterým dne 17. 4. 2012 v 05:50 hod. podlehl, přičemž bezprostřední příčinou smrti bylo druhotné krvácení do mozkového kmene při otoku mozku; poškozené B. Z. způsobil lehké zranění spočívající v tržné ráně temenné krajiny hlavy, mírně úhlově vychýleném zlomení těla pravé klíční kosti, pohmoždění pravé kyčelní krajiny, které si vyžádalo lékařské ošetření s následnou dobou léčení nejméně do 16. 7. 2012 a po tuto dobu omezením v obvyklém způsobu života Desaultovou fixací a posléze fixací typu stella dorsi“.

Krajský soud v Plzni odsoudil obviněného podle § 143 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání tří roků. Podle § 81 odst. 1 a § 81 odst. 2 tr. zákoníku výkon trestu podmíněně odložil na zkušební dobu pěti roků. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku obviněnému uložil trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu pěti roků. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. rozhodl o nárocích poškozených na náhradu škody stejným způsobem jako soud prvního stupně.

Krajský soud v Plzni zmírnil právní kvalifikaci skutku na přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku. V odůvodnění rozsudku vysvětlil důvody zmírnění právního posouzení skutku v podstatě tím, že ze znaleckého posudku je patrné, že i při zjištěné minimální rychlosti jízdy obviněného 66 km/h by obviněný stačil zastavit před místem střetu, pokud by při spatření chodců začal brzdit. Rychlost jízdy nemohla být „podstatnou příčinou“ předmětné nehody a smrtelného následku. Soud shledal, že „... zcela rozhodující příčinou ... bylo nevěnování se řízení“. Odpadnutí „nepřiměřené rychlosti“ z výčtu porušených povinností podle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), považoval soud za významné pro právní kvalifikaci. Za hrubé porušení povinností se podle názoru odvolacího soudu považuje „tak intenzivní porušení zákonné normy, které má za dané situace zpravidla za následek způsobení úmrtí člověka“. Judikatura za takové hrubé porušení považuje porušení více různých norem příslušného předpisu. Obviněný se ovšem jen nevěnoval řízení a od této „základní příčiny“ se pak odvíjí další porušení

povinností, tedy „především nedání přednosti chodcům na přechodu pro chodce“. Obviněný tak porušil jen své povinnosti podle § 5 odst. 1 písm. b), h) zákona o silničním provozu, a proto mu lze klást za vinu jen porušení důležité povinnosti podle § 143 odst. 2 trestního zákoníku, nikoliv hrubé porušení podle § 143 odst. 3 tr. zákoníku.

Proti tomuto rozsudku Krajského soudu v Plzni podal nejvyšší státní zástupce dovolání podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. v neprospěch obviněného J. G. z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., protože napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Namítl, že úvahy odvolacího soudu a jeho právní závěry jsou nesprávné z následujících důvodů:

Skutek se stal dne 16. 4. 2012, a proto nebylo možno posuzovat jednání obviněného podle zákona o silničním provozu ve znění platném do 31. 7. 2011, jak zjevně učinil už státní zástupce při podání obžaloby a po něm oba soudy. Novelou provedenou zákonem č. 133/2011 Sb., účinnou od 1. 8. 2011, došlo k podřazení některých povinností podle § 5 citovaného zákona pod jiné odstavce či jiná písmena tohoto zákonného ustanovení. Povinnost dát přednost chodcům byla přesunuta z odstavce 1 písm. h) do odstavce 2 písm. f) citovaného zákona a povinnost zastavit před přechodem vedle souběžně stojících vozidel z odstavce 1 písm. i) do odstavce 1 písm. h). Soud prvního stupně sice v odůvodnění svého rozsudku na č. 1. 6 citoval porušená ustanovení zákona o silničním provozu ze správného znění zákona, avšak ponechal ve skutkové větě označení jednotlivých povinností podle paragrafů zmíněného zákona podle obžaloby. Patrně proto uvedl ve výroku rozsudku porušení povinnosti podle § 5 odst. 1 písm. i) citovaného zákona, avšak toto ustanovení zákona obsahovalo v době spáchání skutku povinnost řidiče zajistit bezpečnost přepravované osoby nebo zvířete a bezpečnou přepravu nákladu. Právní úvahy soudů o jednotlivých porušených povinnostech jsou tak dílem nepřiléhavé, neboť se opírají o neplatný předpis hmotného práva. Odvolací soud, na rozdíl od soudu nalézacího, nezmínil konkrétní obsah jednotlivých porušených povinností ve výroku ani odůvodnění rozsudku a uvedl jen paragrafové označení toho kterého ustanovení zákona o silničním provozu. Přitom má zjevně na mysli obsah povinností podle tehdy již neplatného znění citovaného zákona, tedy ve znění před novelou provedenou zákonem č. 133/2011 Sb. Odvolací soud nezmiňuje porušení povinnosti neohrozit ani neomezit chodce na přechodu pro chodce podle § 5 odst. 2 písm. f) citovaného zákona platného v době spáchání skutku, ačkoliv na str. 7 odůvodnění svého rozsudku uvedl, že obviněný „nedal přednost chodcům“. Pro právní posouzení skutku přitom mají úvahy o počtu a charakteru porušených povinností podle zákona o silničním provozu klíčový význam, neboť se jedná o zákon o bezpečnosti dopravy ve smyslu ustanovení § 143 odst. 3 trestního zákoníku. Odvolací soud tedy pro posouzení počtu a charakteru porušených povinností obviněného zjevně použil hmotně právní předpis, který v době skutku již neplatil. Nejvyšší státní zástupce považuje tuto vadu rozsudku odvolacího soudu za „jiné nesprávné hmotně právní posouzení“ ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Dovolatel zrekapituloval dosavadní respektovanou judikaturu soudů týkající se hrubého porušení zákonů o bezpečnosti dopravy a konstatoval, že podle jeho mínění je zásadní pro posouzení věci obviněného J. G. otázka, zda je k naplnění znaku „hrubého porušení“ nutné porušení většího či snad dokonce nějakého minimálního počtu norem předpisu o bezpečnosti dopravy. Podle názoru nejvyššího státního zástupce nelze nic takového z předložených judikátů dovodit. Rozhodnutí č. 13/1971 Sb. rozh. tr. vykládá tento znak ve dvou alternativách. Tedy buď jako (úmyslné nebo hrubě nedbalé) porušení předpisů majících základní význam pro bezpečnost dopravy, nebo více předpisů zajišťujících bezpečnost v dopravě. Je skutečností, že v praxi byl tento znak dovozován z více porušených povinností. Vždy ovšem bez uvedení jakéhokoliv minimálního limitu a s vědomím Nejvyššího soudu, že existuje ještě prvá alternativa, tedy porušení předpisů, které mají základní význam pro bezpečnost dopravy, aniž by takových porušených předpisů muselo být „více“. To je zřejmé i z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 7. 6. 2005, sp. zn. [5 Tdo 660/2005](#), v němž Nejvyšší

soud sice uvedl, že se má jednat o „porušení více různých norem příslušného dopravního předpisu“ avšak tuto alternativu uvedl slovy „zejména“.

Podle názoru dovolatele postačí k naplnění znaku „hrubé porušení zákonů o bezpečnosti dopravy“ ve smyslu § 143 odst. 3 trestního zákoníku nejen porušení zákona jediného, ale zejména porušení i jen jediné povinnosti, bude-li tato povinnost povinností velmi významnou, která má zásadní význam pro bezpečnost dopravy. Taková povinnost se bude vyznačovat tím, že její porušení musí téměř vždy vést ke smrti nebo těžkému zranění účastníka silničního provozu. Porušení povinností uvedených v § 5 odst. 1 písm. h) nebo § 5 odst. 2 písm. f) zákona o silničním provozu, ve znění účinném od 1. 8. 2011, postačuje samo o sobě k takovým následkům, protože chodec je nejzranitelnějším účastníkem silničního provozu a střet s vozidlem přežije jen v případě zcela výjimečných okolností. Prvé z citovaných ustanovení prikazuje řidiči snížit rychlost jízdy nebo zastavit vozidlo před přechodem pro chodce, sníží-li rychlost jízdy nebo zastaví-li vozidlo před přechodem pro chodce i řidiči ostatních vozidel jedoucích stejným směrem. Druhé pak zakazuje ohrozit nebo omezit chodce, který přechází pozemní komunikaci po přechodu pro chodce nebo který zjevně hodlá přecházet pozemní komunikaci po přechodu pro chodce; v případě potřeby je řidič povinen i zastavit vozidlo před přechodem pro chodce.

Ze skutkového stavu zjištěného soudy je pak patrné, že obviněný tyto povinnosti neporušil „běžným způsobem“. Obviněný chodcům v podstatě „nedal šanci“. Podle skutkových zjištění soudu najel do volného jízdního pruhu na poslední chvíli „myškou“, ve snaze vyhnout se vozidlu, jehož řidič dával chodcům přednost. Poté rychlostí nejméně 66 km/h přechodem projel s tím, že se podle své výpovědi snažil chodcům vyhnout vlevo.

Podle názoru nejvyššího státního zástupce projetí přechodu pro chodce, u něhož jiný řidič dává přednost chodcům, je jedním z nejagresivnějších způsobů jízdy a je obtížné představit si jiné porušení zákona o silničním provozu, které by podobnou měrou směřovalo k poškození zdraví a vzhledem k rychlosti jízdy vozidla ke smrtelnému následku.

Nejvyšší státní zástupce zdůraznil, že situace na místě nehody byla podle skutkových zjištění odvolacího soudu zcela jasná a přehledná. Jestliže obviněný nesníženou rychlostí projel takovým přechodem podél stojícího vozidla, jeho zavinění se blíží téměř nepřímému úmyslu. Zvláště pokud odvolací soud po doplnění dokazování shledal, že obviněný mohl chodce včas vidět a i z rychlosti 66 km/h mohl před přechodem pro chodce své vozidlo zastavit. Způsob jízdy obviněného nasvědčuje předpokladu řidiče, že chodci před agresivním řidičem raději uskočí nebo chůzi přeruší. V předmětné věci navíc nic nenasvědčovalo tomu, že obviněný přechodem projede, když do poslední chvíle setrval v levém jízdním pruhu a do průjezdného pravého pruhu najel v podstatě onou „myškou“, a to podle odvolacího soudu ve snaze zabránit nárazu do stojícího vozidla. Způsob, jakým obviněný uvedené dvě zákonné povinnosti porušil, svědčí o jeho zřejmé bezohlednosti k zájmům chráněným trestním zákoníkem. Kdyby kvalifikačním znakem přečinu podle § 143 odst. 3 trestního zákoníku byla hrubá nedbalost podle § 16 odst. 2 (což však není), obviněný by naplnil i tento znak. Ze strany obviněného se jednalo o okázalý projev nerespektování zákona, který kontrastuje se snahou zákonodárce vnést do silničního provozu prvky vzájemné tolerance a úcty, a to právě i cestou povinností, aby silnější účastníci silničního provozu (řidiči) respektovali ty slabší (chodce). Obviněný současně porušil obě shora uvedené zákonné povinnosti vůči chodcům takovým způsobem, že jim při náhlém přejetí do volného pruhu bez snížení rychlosti vozidla nedal šanci na jakoukoliv reakci, přestože se jednalo o mladou dvojici bez pohybových omezení. Jednalo se o jednoznačně hazardní způsob jízdy.

Dovolatel považuje opačný názor odvolacího soudu na str. 6 odůvodnění rozsudku za zcela nepřiléhavý, a to včetně bezpředmětných úvah o tom, zda byl slabý provoz (když se tam již nacházelo stojící vozidlo, jehož řidič dával přednost chodcům) a zda by bylo možno povolit na dané komunikaci

rychlost 70 km/h (kterou by nebylo možno přejet přechod s přecházejícími chodci). Dovolatel poukázal na to, že z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 6. 2005, sp. zn. [5 Tdo 660/2005](#), vyplývá, že porušení předmětných dvou povinností má za dané situace zpravidla za následek možnost způsobení smrti, tedy vyvolává reálné nebezpečí, že dojde k následku předpokládanému v § 143 odst. 3 trestního zákoníku. Dovolatel ze všech těchto důvodů považuje již porušení těchto povinností podle § 5 odst. 1 písm. h) a § 5 odst. 2 písm. f) zákona o silničním provozu za zcela dostatečné k naplnění znaku „hrubé porušení“ ve smyslu § 143 odst. 3 trestního zákoníku. Nejvyšší státní zástupce vyslovil názor, že rychlé a bezohledné projetí přechodu pro chodce za situace, kdy jiný řidič své vozidlo před přechodem zastavil, aby dal chodcům přednost, je zpravidla hrubým porušením důležité povinnosti ve smyslu § 143 odst. 3 trestního zákoníku.

K naplnění znaku „hrubé porušení“ porušením dalších povinností dovolatel uvedl, že vedle zmíněných dvou hlavních povinností vůči chodcům obviněný porušil také další normy zákona o silničním provozu. Podle shodného názoru nalézacího i odvolacího soudu vyjádřeného ve skutkových větách jejich rozsudků porušil své povinnosti podle § 5 odst. 1 písm. b), h), i) a podle § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu, přičemž, jak bylo vyloženo shora, odvolací soud za ně považoval povinnosti z tehdy již neplatného znění citovaného zákona. Jednalo se o povinnosti zastavit vedle souběžně stojícího vozidla a neomezit chodce na přechodu a dále o povinnost věnovat se plně řízení vozidla a o povinnost jet v obci povolenou rychlostí. I po snížení počtu porušených povinností odvolacím soudem na shora uvedené čtyři je tento počet za dostatečný pro shledání „hrubého porušení“ jakožto znaku skutkové podstaty předmětného trestného činu. Dovolatel dodal, že v jednání obviněného by bylo možno shledat i porušení obecné povinnosti všech účastníků silničního provozu podle § 4 písm. a) zákona o silničním provozu „chovat se ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob“ a dále povinnost přizpůsobit své chování zejména také „situaci v provozu na pozemních komunikacích“.

Podle názoru odvolacího soudu obviněný neporušil povinnost podle § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu, neboť nepřiměřená rychlost prý nebyla příčinou následku trestného činu. Nejvyšší státní zástupce nesouhlasí ani s těmito úvahami odvolacího soudu. Za hlavní slabinu podrobné a obsáhlé argumentace odůvodnění rozsudku odvolacího soudu na str. 4 až 6 považuje to, že soud zvolil z ustanovení § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu zcela nepřiléhavé kritérium – schopnost řidiče zastavit vozidlo na vzdálenost, na kterou má rozhled. Obviněný se přitom blížil k přechodu pro chodce, po němž z jednoznačných důkazů (stojící vozidlo svědka S. M.) přecházeli chodci. Je proto nerozhodné, zda a kdy obviněný chodce spatřil nebo mohl spatřit. Rychlost jízdy mu měla umožnit ovládat své vozidlo tak, aby vůči chodcům splnil své povinnosti uvedené shora. Odvolací soud navíc posuzoval přiměřenost rychlosti obviněného jako naprosto statický proces a nikoliv jako proces dynamický. Posuzoval tedy rychlost jízdy obviněného v jednom jediném okamžiku – v době, kdy se obviněný nacházel 48 m před střetem a spatřil chodce. Lze souhlasit s názorem odvolacího soudu, že 48 m před střetem ještě nebyla rychlost 66 km/h nepřiměřená, jestliže z této rychlosti obviněný před přechodem mohl zastavit. Přiměřenost jízdy dovedl soud ze schopnosti obviněného včas zastavit vozidlo před místem střetu s chodci. Ze zvoleného kritéria „včas zastavit“ je ovšem zřejmé, že s dalšími metry ujetými obviněným k přechodu pro chodce se logicky musí snižovat i rychlost jeho vozidla. Jen tak může zachována být klíčová podmínka přiměřenosti „včas zastavit“.

Jestliže se obviněný postupně přibližoval k přechodu pro chodce, pak například 1 či 2 m před přechodem již rychlost 66 km/hod. nemohla být přiměřená, neboť je zjevné, že na tak krátké dráze před přechodem pro chodce nelze zastavit a nebylo možno splnit podmínku „včas zastavit“.

Zjištěný skutkový stav, tedy že obviněný projel přechodem pro chodce rychlostí 66 km/h, ačkoliv na něm mohl předpokládat pohyb chodců, nasvědčuje tomu, že jeho rychlost jízdy byla nepřiměřená dané dopravní situaci, tedy „jiným okolnostem, které je možno předvídat“ ve smyslu § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu. Pokud odvolací soud zdůraznil, že obviněný mohl chodce včas vidět,

posunul tím navíc zavinění obviněného až na samotnou hranici nepřímého úmyslu. Jízda obviněného se tím jeví spíše jako jízda řidiče počítajícího s uskočením chodců.

Dovolatel nesouhlasí ani se závěrem odvolacího soudu, že rozhodující příčinou nehody bylo to, že se obviněný nevěnoval řádně řízení a že se jednalo o pouhou nepozornost. Tento závěr, který soud považoval za významný pro zmírnění právní kvalifikace skutku, odporuje provedeným důkazům. Především je patrné, že odvolací soud v odůvodnění svého rozsudku staví počátek tohoto nevěnování se řízení do okamžiku, kdy se obviněný v levém jízdním pruhu rychle blížil k vozidlu svědka S. M. V závěru druhého odstavce na str. 6 odůvodnění rozsudku spatřuje tuto nepozornost i v době, kdy se již obviněný blížil k chodcům, kteří právě vystoupili „zpoza vozidla Peugeot řízeného svědkem S. M.“. Nejvyšší státní zástupce namítl, že jestliže lze považovat za nepozorného takového řidiče, který najíždí na jiné vozidlo, stěží lze za stejně nepozorného považovat řidiče, který právě strhnul řízení vpravo, aby se vyhnul hrozícímu střetu s vozidlem, a který v pravém pruhu pokračuje v jízdě k přechodu s přecházejícími chodci. Obviněný se musel po prudkém přejetí do pravého pruhu věnovat intenzívně řízení, aby se vyhnul smyku nebo vyjetí z vozovky a aby se nestřetl s vozidlem svědka S. M., které stálo před přechodem pro chodce. Pokud obviněný přesto nevěnoval pozornost chodcům, jednalo se jen o podružnou složku celého jeho jednání, v němž bylo dominantní jeho rozhodnutí jet agresivně, nerespektovat významná pravidla k ochraně chodců a bez přizpůsobení jízdy dané dopravní situaci projet přes přechod pro chodce nesníženou rychlostí. I kdyby byl obviněný zpočátku jen nepozorný, jeho další způsob jízdy po přejetí do pravého jízdního pruhu vylučuje, že by mezi příčinami jeho chování nadále převažovala nepozornost. Nepozornost obviněného by mohla být logickou příčinou jeho případného střetu se stojícím vozidlem svědka S. M., nikoliv logickou příčinou sražení dvou chodců poté, co se dokázal vyhnout střetu s vozidlem zmíněného svědka. Dovolatel proto považuje úvahu odvolacího soudu, že po celou tuto dobu „nejméně 2 až 3 s“ (viz na č. 1. 7 odůvodnění rozsudku) byla převažující příčinou způsobu jízdy obviněného jeho pouhá nepozornost, za skutkový závěr, který je v extrémním rozporu s provedenými důkazy, neboť postrádá jakýkoliv akceptovatelný logický základ. Tato nesprávná realizace důkazního řízení měla za následek porušení základních postulátů spravedlivého procesu a toto porušení může být výjimečně podraženo pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Další výhrady dovolatele se soustředily k nesprávnému právnímu posouzení skutku a užití faktické konzumpce u poškozené B. Z. Uvedl, že zranění poškozené B. Z. je podrobně popsáno v závěru skutkové věty napadeného rozsudku odvolacího soudu s dovětkem, že doba léčení trvala „nejméně do 16. 7. 2012“ a že po tuto dobu byla fixacemi omezena v obvyklém způsobu života. Již vzhledem k délce tohoto omezení v trvání nejméně tří měsíců se jednalo o těžkou újmu na zdraví podle § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku. Obviněný se tak vůči poškozené B. Z. zjevně dopustil přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, 2 tr. zákoníku. Nejvyšší státní zástupce obecně odkázal na ustálenou judikaturu jak k ustanovení § 89 odst. 7 písm. ch) trestního zákona, tak i ke zcela shodně znějícímu ustanovení § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku. Judikatura považuje dobu šesti týdnů za hranici omezení v obvyklém způsobu života, která je zpravidla posuzována jako delší dobu trvající porucha zdraví. U poškozené B. Z. byla tato doba dvojnásobná, když podle popisu skutku v napadeném rozsudku odvolacího soudu mělo toto omezení trvat nejméně tři měsíce, nehledě k pravděpodobně neukončenému léčení v době hlavního líčení, což však dovolatel nenamítá, neboť lze vycházet pouze z popisu skutku v rozsudku.

Dovolatel poukázal na to, že v obžalobě je mimo jiné uvedeno, že trvalým následkem zranění bude změna tvaru klíční kosti, avšak že se jedná o „lehkou újmu na zdraví“, která je konzumována již právní kvalifikací užitou u usmrčeného poškozeného P. S. Odvolací ani nalézací soud se k případné právní kvalifikaci jednání obviněného proti poškozené B. Z. nevyjádřily. Dovolatel považuje za vadné právní posouzení skutku to, že jednání obviněného vůči poškozené B. Z. nebylo posouzeno jako přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, 2 tr. zákoníku.

Nejvyšší státní zástupce učinil závěr, že hmotně právní posouzení části jednání obviněného podle zákona o silničním provozu je vadné. Vadné je i právní posouzení skutku, pokud nebyl kvalifikován jako přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 3 tr. zákoníku a současně i jako přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, 2 tr. zákoníku. Navíc úvaha odvolacího soudu, že hlavní příčinou nehody bylo pouhé nevěnování se řízení, je v extrémním rozporu s provedenými důkazy. Rozhodnutí tak spočívá na nesprávném právním posouzení skutku a na jiném nesprávném hmotně právním posouzení a jsou tak dány důvody dovolání uvedené v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Z výše uvedených důvodů a s odkazem na ustanovení § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. nejvyšší státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání za použití § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř., za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř., zrušil rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 8. 2013, č. j. 9 To 230/2013-284, zrušil rozsudek Okresního soudu Plzeň – město ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. 10 T 148/2012, zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a dále aby postupoval podle § 265l odst. 1 tr. ř. a přikázal Okresnímu soudu Plzeň-město, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Obviněný v písemném vyjádření k dovolání navrhl, aby dovolání bylo jako zjevně neopodstatněné odmítnuto. Obviněný ve svém vyjádření k dovolání nejprve požádal dovolací soud, aby rozhodl o tom, zda skutečnosti uvedené v dovolání nejvyššího státního zástupce pod body a) – f), naplňují uplatněný dovolací důvod, a to nesprávné právní posouzení skutku.

K dovolání uvedl, že podle jeho názoru nemá možné použití zákona o silničním provozu v pozdějším znění vliv na právní posouzení skutku. Rychlost 66 km/h nelze podle něj považovat za nepřiměřenou a za rychlost, kterou by hrubě porušil povinnosti stanovené jinými předpisy. Obviněný nesouhlasí s právním názorem dovolatele, pokud jde o hrubé porušení dalších povinností, a s jeho nesouhlasem s vypuštěním nepřiměřené rychlosti a souhlasí s názorem odvolacího soudu, že rychlost 66 km/h ve vzdálenosti 48 m před střetem nebyla nepřiměřená. Obviněný namítá, že dovolatel používá hypotetické úvahy, jimiž se domáhá změny názoru odvolacího soudu, pokud jde o skutkové zjištění týkající se nevěnování řízení vozidla. Obviněný také nesouhlasí s názorem dovolatele, pokud jde o tzv. faktickou konzumpci jednání ve vztahu k poškozené B. Z., a poukazuje na to, že ve výroku rozsudku Krajského soudu v Plzni je obsaženo zavinění jak vůči poškozenému P. S., tak vůči poškozené B. Z. V závěru dovolání obviněný uvádí, že Nejvyšší soud může zrušit jen rozhodnutí, proti němuž směřuje dovolání, a nikoliv rozhodnutí, proti němuž dovolání nesměřuje, tedy rozsudek Okresního soudu Plzeň-město. Podle názoru obviněného je návrh petitu rozhodnutí dovolacího soudu nezákonný, stejně jako návrh, aby věc byla přikázána Okresnímu soudu Plzeň-město k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že dovolání je přípustné, že je podala oprávněná osoba, ve lhůtě a na místě uvedeném v § 265e odst. 1 tr. ř. a že splňuje náležitosti obsahu dovolání stanovené v § 265f odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud neodmítl dovolání nejvyššího státního zástupce podle § 265i odst. 1 tr. ř., a proto podle § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a shledal, že podané dovolání je důvodné.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Z obsahu dovolání je zjevné, že námitky dovolatele lze podřadit pod uplatněný dovolací důvod. Z hlediska napadeného rozsudku a námitek nejvyššího státního zástupce, který podal dovolání v neprospěch obviněného, je významná otázka, zda jednání obviněného popsané ve výroku o vině rozsudku soudu druhého stupně

vykazuje vedle znaků přečinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku také zákonné znaky přečinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 3 tr. zákoníku a zda skutek neměl být kvalifikován též jako přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, 2 tr. zákoníku.

Podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku kdo jinému z nedbalosti způsobí smrt, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti. Podle § 143 odst. 2 tr. zákoníku odnětím svobody na jeden rok až šest let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona. Podle § 143 odst. 3 tr. zákoníku odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony.

Podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti. Podle § 147 odst. 2 tr. zákoníku odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce anebo uloženou mu podle zákona.

Podstata jednání obviněného spočívala podle Krajského soudu v Plzni v tom, že obviněný se dopustil jednání, které je popsáno v rozsudku soudu prvního stupně i v rozsudku odvolacího soudu s tou změnou, že soud prvního stupně ve skutkové větě rozsudku navíc uvedl, že rychlost vozidla řízeného obviněným byla nejen nedovolená, ale také nepřiměřená, z čehož vyplývalo porušení ustanovení § 18 odst. 1, 4 zákona o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů, a skutek byl proto kvalifikován jako přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 3 tr. zákoníku. Přestože proti rozsudku soudu prvního stupně podal odvolání státní zástupce jen proti výroku o trestu v neprospěch obviněného, jímž se domáhal uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, odvolací soud postupoval podle § 254 odst. 2 tr. ř. a přezkoumal napadený rozsudek v celém rozsahu. Postupoval tak proto, že argumenty odvolatele vycházely ze skutkových zjištění a neshledal správnou právní kvalifikaci skutku.

Podle názoru odvolacího soudu existuje rozpor mezi skutkovou větou a odůvodněním rozsudku soudu prvního stupně. Ve skutkové větě totiž soud uvedl, že obviněný jel nejen nedovolenou rychlostí 66 km/h, ale také rychlostí nepřiměřenou. Tento závěr však není v souladu s odůvodněním rozsudku, v němž soud prvního stupně uvedl, že obviněný jel nedovolenou rychlostí a nevěnoval pozornost řízení a situaci na vozovce. Tato skutečnost je významná jak pro posouzení míry zavinění obviněného, tak především pro právní kvalifikaci skutku. Odvolací soud provedl znovu důkaz znaleckým posudkem z oboru silniční dopravy, který vypracoval znalec Ing. M. K. a s přihlédnutím k doplnění dokazování učinil závěr, že rychlost jízdy vozidla obviněného nebyla podstatnou příčinou dopravní nehody se smrtelným následkem. Rozhodující příčinou bylo to, že se obviněný nevěnoval řízení. Současně dovodil, že pokud by obviněný jel povolenou rychlostí do 50 km/h, pak by před místem střetu (přechodem pro chodce) mohl při věnování se řízení snáze zastavit než při rychlosti 66 km/h, ale i při této rychlosti by zastavil vozidlo před přechodem pro chodce. Protože podle názoru odvolacího soudu nebylo prokázáno, že by obviněný jel takovou rychlostí, že by nebyl schopen zastavit vozidlo na vzdálenost, na kterou má rozhled, odvolací soud v popisu skutku vypustil slova „nepřiměřená rychlost“ a tedy porušení § 18 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů. Soudu prvního stupně vytkl, že právní kvalifikace skutku podle § 143 odst. 1, 3 tr. zákoníku je nesprávná a je v rozporu s ustálenou soudní praxí, tedy judikaturou a výkladem. Poukázal ovšem bez patřičné citace judikatury na výklad „hrubého porušení zákonů v dopravě“. Skutek kvalifikoval jako přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku.

Nejvyšší soud shledal, že rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 9 To 230/2013, spočívá na nesprávném právním posouzení skutku a na jiném nesprávném hmotně

právním posouzení. Je proto naplněn důvod dovolání podle § 265i odst. 1 písm. g) tr. ř.

Krajský soud v Plzni odůvodnil mírnější právní kvalifikaci skutku podle § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku tím, že zcela rozhodující příčinou dopravní nehody se smrtelným následkem bylo to, že se obviněný nevěnoval řízení, že jí na rozdíl od soudu prvního stupně nebyla nepřiměřená rychlost a že od základní příčiny se odvíjela další porušení, především nedání přednosti chodcům na přechodu pro chodce, což je porušením povinností podle § 5 odst. 1 písm. b) a h) zákona o silničním provozu, a nestačí k tomu, aby skutek mohl být kvalifikován jako zločin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 3 tr. zákoníku. Nezjistil tedy naplnění zákonného znaku hrubého porušení předpisů o dopravě podle § 143 odst. 3 tr. zákoníku.

Takové právní posouzení skutku je nesprávné. Učiněná skutková zjištění, s nimiž se odvolací soud v podstatě ztotožnil, nasvědčují tomu, že obviněný hrubě porušil předpisy o dopravě. Obviněný jel po komunikaci v prostředním jízdním pruhu a bezprostředně před přechodem pro chodce přejel do pravého jízdního pruhu, protože v další jízdě v prostředním jízdním pruhu mu bránilo stojící vozidlo řízené svědkem S. M. Obviněný vozidlo před přechodem pro chodce nezastavil, vozidlem srazil oba chodce, poškozené P. S. a B. Z., přičemž tímto jednáním poškozeného P. S. usmrtil a poškozené B. Z. způsobil četná poranění, pro něž se léčila nejméně do 16. 7. 2012.

Soud prvního stupně shledal v jednání obviněného hrubé porušení zákonů v dopravě v porušení ustanovení § 5 odst. 1 písm. b), h), i) a § 18 odst. 1, 6 zákona o silničním provozu, tedy povinnost řidiče osobního vozidla věnovat se plně řízení vozidla a sledovat situaci na pozemní komunikaci, povinnost řidiče snížit rychlost jízdy nebo zastavit vozidlo před přechodem pro chodce, sníží-li rychlost jízdy nebo zastaví-li před přechodem pro chodce i řidiči ostatních vozidel jedoucích stejným směrem, a povinnost řidiče jet v obci rychlostí nejvýše 50 km/h. Obviněný porušil najednou více základních povinností řidiče, přičemž porušení každé z nich, často vede k dopravním nehodám. Soud prvního stupně dodal, že z výše uvedených důvodů neakceptoval stanovisko obhajoby, aby skutek byl kvalifikován podle § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku.

Z pohledu zmíněné judikatury je zřejmé, že rozhodnutí č. 13/1971 Sb. rozh. tr. vykládá tento znak buď jako úmyslné, nebo hrubě nedbalé porušení předpisů, které mají základní význam pro bezpečnost dopravy nebo porušení více předpisů zajišťujících bezpečnost v dopravě. Praxe vycházela proto z názoru, že tento znak lze dovodit v případě porušení více povinností. Současně však nebyl zvažován žádný minimální počet těchto „více povinností“, a proto v konkrétním případě postačovalo porušení jen jediné zákonné povinnosti. Novější judikatura, např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 6. 2005, sp. zn. [5 Tdo 660/2005](#), sice také vychází z toho, že se má jednat o „porušení více různých norem příslušného dopravního předpisu“, avšak tuto alternativu uvádí slovem „zejména“. Řidič motorového vozidla je účastníkem provozu na pozemních komunikacích podle § 3 zákona o silničním provozu. Ten stanoví v § 4 obecné povinnosti účastníka provozu na pozemních komunikacích. V § 5 citovaného zákona jsou upraveny povinnosti řidiče tak, že řidič je kromě povinností uvedených v § 4 dále povinen, přičemž následuje výčet povinností řidiče. Z ustanovení § 4 a 5 zákona o silničním provozu proto vyplývá, že je nadále platná konstantní judikatura, která vychází z porušení více různých norem příslušného dopravního předpisu, neboť řidiči je uložena při řízení motorového vozidla řada povinností, které nelze od sebe oddělovat. V případě usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 3 tr. zákoníku spočívá hrubé porušení zákonů v dopravě vždy v porušení ustanovení § 4 zákona o silničním provozu, dále pak v dalších ustanoveních zejména § 5 a 18, případně jiných ustanovení tohoto zákona. Jde proto zpravidla o porušení více různých norem příslušného dopravního předpisu, jak tomu nasvědčuje skutkový stav zjištěný v trestní věci obviněného.

Vyšší trestnost podle ustanovení § 143 odst. 3 tr. zákoníku je odůvodněna tím, že smrtelný následek byl způsoben hrubým porušením zákonů o ochraně životního prostředí nebo zákonů o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienických zákonů. Trestní zákoník v tomto ustanovení používá pojem

zákony, aby vyjádřil, že povinnosti musí být v zásadě stanoveny zákony, což navazuje na čl. 2 odst. 4 Ústavy a čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Ve výroku odsuzujícího rozsudku je třeba především uvádět konkrétní zákonné normy, v nichž spočívá „hrubé porušení“ zmíněných zákonů. Hrubým porušením zákonů je tak intenzivní porušení některé zákonné normy nebo norem, které má za dané situace zpravidla za následek způsobení smrti člověka, tedy vyvolává reálné nebezpečí, že dojde k smrtelnému následku předpokládanému v ustanovení § 143 tr. zákoníku, přičemž však musí jít o podstatně závažnější porušení předpisů, než je porušení důležité povinnosti podle § 143 odst. 2 tr. zákoníku. Nedbalost se musí vztahovat nejen k samotnému následku, ale i k hrubému porušení zákonů v ochraně životního prostředí nebo zákonů o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienických předpisů. Pokud by pachatel sice způsobil smrtelný následek předpokládaný v § 143 odst. 1, 3 tr. zákoníku, ale nedošlo by k hrubému porušení uvedených zákonů, anebo by sice došlo k hrubému porušení zákonů, ale jiných než hygienických, dopravních, o ochraně životního prostředí nebo o bezpečnosti práce, bylo by třeba jednání pachatele právně kvalifikovat pouze jako trestný čin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku, a nikoli podle § 143 odst. 1, 3 tr. zákoníku (srov. Šámal P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421 Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 1343).

Krajský soud v Plzni ve skutkové větě rozsudku napadeného dovoláním uvedl mimo jiné, že obviněný porušil ustanovení § 5 odst. 1 písm. b), h) a i) a § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu. Nejvyšší soud přisvědčil dovolateli, že odvolací soud nevzal v úvahu novelu provedenou zákonem č. 133/2011 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. 8. 2011. Touto novelou byly některé povinnosti podle § 5 zákona o silničním provozu podřazeny pod jiné odstavce a jiná písmena tohoto ustanovení. Odkázal tak na porušení povinností a hmotně právní předpis, ve znění, které v době rozhodování již neplatilo. Odvolací soud ani nezmiňoval porušení povinnosti řidiče podle § 5 odst. 2 písm. f) silničního zákona, podle něhož řidič nesmí ohrozit nebo omezit chodce, který přechází pozemní komunikaci po přechodu pro chodce nebo který zjevně hodlá přecházet pozemní komunikaci po přechodu pro chodce, v případě potřeby je řidič povinen i zastavit vozidlo před přechodem pro chodce; tyto povinnosti se nevztahují na řidiče tramvaje. K dalším povinnostem řidiče podle § 5 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (silniční zákon), ve znění pozdějších předpisů, v tomto případě ve znění účinném od 1. 8. 2011 do 16. 8. 2013, kromě povinností uvedených v § 4 citovaného zákona, podle § 5 odst. 1 písm. b) povinnost věnovat se plně řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti a sledovat situaci v provozu na pozemních komunikacích a podle § 5 odst. 1 písm. h) téhož zákona povinnost snížit rychlost jízdy nebo zastavit vozidlo před přechodem pro chodce, sníží-li rychlost jízdy nebo zastaví-li vozidlo před přechodem pro chodce i řidiči ostatních vozidel jedoucích stejným směrem.

Hrubé porušení zákonů o bezpečnosti dopravy je přímo závislé na konkrétní dopravní situaci. Přitom spáchání trestného činu v dopravě v souvislosti s dopravní nehodou předpokládá, aby porušení (i hrubé) dopravního předpisu bylo v příčinné souvislosti s havárií (srov. rozhodnutí č. 7/1965 Sb. rozh. tr.). Ze skutkového stavu zjištěného soudy obou stupňů je zcela zjevné, že obviněný porušil shora zmíněné povinnosti řidiče hrubým způsobem. Obviněný vjel do volného jízdního pruhu na poslední chvíli tzv. myškou, aby se vyhnul vozidlu, jehož řidič dával přednost dvěma chodcům. Poté obviněný rychlostí nejméně 66 km/hod. projel přechodem pro chodce s tím, že se snažil chodcům vyhnout vlevo. Obviněný takto jednal, přestože situace na komunikaci byla přehledná a obviněný místo střetu znal.

Za těchto skutkových okolností Nejvyšší soud přisvědčil dovolateli v tom, že projetí přechodu pro chodce, před nímž jiný řidič dává přednost chodcům, patří k nejagresivnějším, bohužel velmi častým způsobům jízdy řidiče motorového vozidla, který lze označit za hazardní způsob jízdy. Neobstojí proto zcela opačný a věci nepřiléhavý názor odvolacího soudu. Nesprávný je i názor soudu druhého stupně týkající se přiměřenosti rychlosti jízdy obviněného. Odvolací soud učinil závěr, že obviněný jel

před dopravní nehodou „přiměřenou rychlostí“ a za předpokladu, že by se věnoval řízení, tak by při využití dosažitelného brzdného zpomalení mohl zastavit před místem střetu. Tento závěr postavil jen na důkazu znaleckým posudkem z oboru silniční dopravy, který vypracoval znalec Ing. M. K. Závěr soudu neobstojí. Bylo prokázáno, že obviněný jel rychlostí 66 km/h, ačkoliv v obci smí jet řidič rychlostí nejvýše 50 km/h. Překročením této rychlosti obviněný porušil § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu. Rychlostí nejvýše 50 km/h musí řidič jet v obci za každých okolností v denních i večerních hodinách, bez ohledu na hustotu provozu. Spekulace odvolacího soudu o tom, že na komunikacích toho typu, na níž došlo k dopravní nehodě, bývá v obci povolena i rychlost 70 km/h, je naprosto nemístná a nesmyslná, stejně tak úvaha o hustotě provozu. Odvolací soud vyslovil hypotetický závěr, že pokud by obviněný jel rychlostí do 50 km/h, pak by před místem střetu, tedy před přechodem pro chodce, mohl zastavit motorové vozidlo, pokud by se věnoval jeho řízení. Ze skutkových zjištění však vyplývá, že obviněný nejel rychlostí do 50 km/h, před přechodem nezastavil a usmrtil jednoho chodce a další chodkyni způsobil zranění, které lze kvalifikovat jako těžkou újmu na zdraví. Pokud by obviněný respektoval zákony o dopravě, nemohlo by dojít k takovým následkům. Je skutečností, že obviněný projel přechodem pro chodce rychlostí nejméně 66 km/h, ačkoliv vzhledem k okolnostem mohl předpokládat, že se na přechodu pohybují chodci, což nasvědčuje tomu, že rychlost jízdy obviněného byla nepřiměřená konkrétní dopravní situaci, a to jiným okolnostem, které je možno předvídat podle § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu.

Nejvyšší soud shledal nesprávným také názor odvolacího soudu, že rozhodující příčinou dopravní nehody bylo to, že se obviněný nevěnoval řízení vozidla. Ačkoliv jde primárně o skutkovou námitku, nelze přehlédnout, že dovolatel ji koncipuje tak, že jde o zjištění, které odporuje provedeným důkazům a je s nimi v extrémním nesouladu a znamená porušení základních postulátů spravedlivého procesu. Odvolací soud v odůvodnění rozsudku rozvedl svoji úvahu, že po celou dobu jízdy obviněného před přechodem pro chodce a po něm, a to „nejméně 2 až 3 sekundy“ byla převažující příčinou jízdy obviněného jeho pouhá nepozornost. Takový závěr nevyplývá z provedených důkazů a je s nimi v extrémním rozporu. Logicky je zcela správný názor dovolatele, že se obviněný musel naopak intenzivně věnovat řízení, když strhl řízení vpravo, aby se vyhnul střetu se stojícím vozidlem a po prudkém přejetí do pravého jízdního pruhu je vyloučeno, aby mezi příčinami jednání obviněného převažovala nadále jeho nepozornost.

Nejvyšší soud přisvědčil zcela správným a přiléhavým námitkám dovolatele. K nim považuje za nutné dodat, že obviněný nerespektoval povinnosti účastníka provozu na pozemních komunikacích podle § 4 písm. a), b) silničního zákona, podle nichž je každý povinen při účasti na provozu na pozemních komunikacích se chovat ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, aby nepoškozoval životní prostředí, ani neohrožoval život zvířat, své chování je povinen přizpůsobit zejména stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, povětrnostním podmínkám, situaci v provozu na pozemních komunikacích, svým schopnostem a svému zdravotnímu stavu, a dále řídit se pravidly provozu na pozemních komunikacích upravených tímto zákonem, pokyny policisty, pokyny osob, o nichž to stanoví zvláštní právní předpis, vydanými k zajištění bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

Nejvyšší soud uzavírá, že jednání řidiče osobního motorového vozidla, který projížděl obcí nedovolenou a nepřiměřenou rychlostí, nesledoval dostatečně pozorně situaci v provozu na pozemní komunikaci, nezastavil vozidlo před přechodem pro chodce a neumožnil bezpečné přejetí pozemní komunikace chodcům, kteří ji přecházeli po přechodu pro chodce, za situace, kdy jiný řidič jedoucí v téže směru jízdy v jiném jízdním pruhu na pozemní komunikaci o dvou nebo více jízdních pružích vyznačených na vozovce v jednom směru jízdy zastavil své vozidlo před přechodem pro chodce, aby dal přednost přecházejícím chodcům, naplňuje ve svém souhrnu hrubé porušení zákonů o bezpečnosti dopravy podle § 143 odst. 3 tr. zákoníku.

Nejvyšší soud dále spatřoval nesprávné právní posouzení skutku také ve vztahu k poškozené B. Z. a

posuzování otázky tzv. faktické konzumpce.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání nejvyššího státního zástupce je důvodné, a proto podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 9 To 230/2013, a rozsudek Okresního soudu Plzeň – město ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. 10 T 148/2012. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Okresnímu soudu Plzeň – město, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Při novém projednání a rozhodování věci je tento soud podle § 265s odst. 1 tr. ř. vázán právním názorem, který Nejvyšší soud vyslovil v tomto usnesení. To znamená, že bude vycházet nejen ze závěrů, které se týkají naplnění zákonných znaků přečinu podle § 143 odst. 1, 3 tr. zákoníku, ale posoudí také, zda skutkem, který je předmětem trestního stíhání, obviněný naplnil zákonné znaky přečinu podle § 147 odst. 1, 2 tr. zákoníku.